

Informe sobre el Projecte d'Ordre pel qual s'aprova el Reglament del Registre estable de parelles

Antecedents

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit del Conseller de Justícia en el que es demana que l'Autoritat emeti un informe sobre el Projecte d'Ordre pel qual s'aprova el Reglament del Registre estable de parelles.

El projecte consta d'un text articulat i un annex que descriu el fitxer de dades de caràcter personal “ *Registre estable de parelles*”.

Analitzat el Projecte, que s'acompanya de la Memòria general i de la Memòria d'impacte, i tenint en compte la normativa vigent aplicable, i d'acord amb l'informe de l'Assessoria Jurídica emeto l'informe següent.

Fonaments Jurídics

I

(...)

II

El projecte d'Ordre que se sotmet a informe regula el Registre de parelles estables, en desplegament del Capítol IV del Llibre Segon del Codi Civil de Catalunya, en virtut de l'habilitació continguda a la disposició addicional desena i la disposició final sisena de la Llei 25/2010, del 29 de juliol, i la disposició final primera del Decret Llei 3/2015, de 6 d'octubre.

D'acord amb la disposició final sisena de la Llei 25/2010, l'organització el funcionament i la publicitat del Registre de parelles estables s'han d'establir per Reglament. Per la seva banda, la disposició final primera del Decret Llei 3/2015 estableix que s'habilita el conseller del departament competent en matèria de dret civil –en aquest cas el Departament de Justícia- per dur a terme el desplegament reglamentari mitjançant una Ordre.

El Projecte de decret, i en concret el funcionament del Registre de parelles estables, comporta el tractament de dades de caràcter personal relatives tant a les persones membres de la parella com del notari que autoritza l'escriptura pública que acredita la constitució, l'existència o l'extinció de la parella estable.

En conseqüència, i tal com recull l'article 6.5 del Projecte, el tractament d'aquesta informació s'ha de sotmetre a la normativa de protecció de dades de caràcter personal. Respecte aquest article 6.5, cal fer notar però, que l'aplicabilitat d'aquesta normativa s'ha de referir no només al règim de publicitat del Registre sinó també a tota la resta del tractament de la informació en el Registre.

III

L'article 4 del projecte estableix les dades que s'han de recollir al Registre. A banda de dades relatives a l'escriptura pública (identificació del notari que l'autoritza, lloc, data i número de protocol) i de la declaració responsable sobre l'existència de la parella estable i, si escau sobre l'existència de separació de fet de parelles anteriors, s'estableix que es recollirà la informació següent dels atorgants: nom i cognoms, estat civil, data i lloc de naixement, sexe, nacionalitat domicili i document d'identitat.

D'acord amb l'article 4.1 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal (LOPD) les dades de caràcter personal només es poden recollir per ser tractades, així com sotmetre-les a aquest tractament, quan siguin adequades, pertinents i no excessives en relació amb l'àmbit i les finalitats determinades, explícites i legítimes per a les quals s'han obtingut. Cal veure doncs si la informació que es preveu recollir és l'estrictament necessària per assolir la finalitat que es pretén, això és, donar publicitat, en els termes previstos al Reglament, de l'existència o no de la parella estable.

La major part de les dades que és recullen són dades de caràcter identificatiu o dades de característiques personals, necessàries per identificar les persones que formen la parella. Ara bé, pot plantejar certs dubtes la recollida de la dada relativa al sexe, atès que en un context com aquest pot oferir informació, si més no en alguns casos i encara que sigui de manera indirecta, sobre l'orientació sexual d'una persona, atès que s'identifica la persona i el sexe de la persona amb la que conviu de manera estable.

S'ha de tenir en compte que l'LOPD considera les dades relatives a la vida sexual –i l'orientació sexual en formaria part- com una dada especialment protegida, que només pot ser tractada si una llei per raons d'interès general així ho disposa o l'afectat consent expressament (art. 7.3 LOPD).

Els requisits establerts al Codi Civil de Catalunya per a la constitució de les parelles estables no tenen en compte el sexe de les persones que formen part de la parella. De fet, en la regulació de les parelles estables no hi ha cap menció al sexe de les persones que formen part de la parella. Per això, no sembla que es pugui fer desprendre d'aquesta Llei la necessitat de recollir la dada relativa al sexe.

És cert que l'article 5.g) de la Llei 17/2015, del 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes atribueix a l'Administració de la Generalitat "*Dissenyar i aplicar un sistema d'estadístiques i d'indicadors quantitatius i qualitius, vinculats a l'Institut d'Estadística de Catalunya, en la planificació, l'execució i l'avaluació dels plans de polítiques d'igualtat de gènere, i incorporar sistemàticament la variable relativa al sexe en estudis, enquestes, registres i estadístiques destinats a la població* ", però cal tenir en compte que en el cas que ens ocupa no es preveu

cap ús estadístic de la informació recollida i que per altra banda, en un context com aquest la dada relativa al sexe no ofereix només informació sobre el gènere sinó que pot oferir informació sobre l'orientació social d'una persona.

Per altra banda, la inscripció en el Registre es faria amb el consentiment de les persones atorgants, però s'ha de tenir en compte que d'acord amb l'article 5.1 del Projecte, pot ser suficient la voluntat d'un sol dels atorgants i que, per altra banda, no es reconeix la possibilitat de demanar la inscripció sense incloure la dada relativa al sexe, per la qual cosa no es pot considerar que la recollida de la dada relativa al sexe es faci amb el consentiment lliure i exprés dels atorgants.

A la vista d'aquestes consideracions caldria reconsiderar la inclusió de la informació relativa al sexe de les persones atorgants en el Registre, o si més no preveure el caràcter voluntari de lliurament d'aquesta informació..

IV

L'article 6 del Projecte regula el règim de publicitat del Registre. D'acord amb la regulació proposada, les dades del registre es poden facilitar, mitjançant certificació, a les persones que han atorgat els documents inscrits i també a les persones que acreditin un interès legítim.

Aquest règim de publicitat comporta una comunicació de dades tant a l'altre membre de la parella que sol·licita la informació (malgrat que en aquest cas el membre de la parella ja és prèviament coneixedor d'aquesta informació en la mesura que ell mateix ja en forma part amb el consentiment de l'altra persona) com en el cas que es facilitin a un tercer amb un interès legítim i motivat.

La comunicació a aquest tercer constitueix doncs una comunicació de dades que en principi requereix el consentiment de les persones afectades o una llei que habiliti la comunicació (art. 11 LOPD). Cal tenir en compte però que és la mateixa disposició addicional sisena de la Llei 25/2010 la que estableix l'habilitació per a que un Reglament reguli el règim de publicitat. S'ha de tenir en compte per altra banda, que l'article 7.f) de la Directiva 95/46/CE, de 24 d'octubre, de protecció de les persones físiques pel que fa al tractament de dades personals i a la lliure circulació d'aquestes dades (amb efecte directe, tal com a reconegut la STJUE de 24 de novembre de 2011) habilitaria la comunicació en base a l'interès legítim de la persona que ho sol·liciti sempre que no hagi de prevaler l'interès o els drets i llibertats fonamentals de l'interessat que requereixin protecció.

En aquest sentit, la motivació a que al·ludeix l'article 6.1 del Projecte s'ha d'entendre que faria referència a aquesta necessitat d'avaluar que altres drets o interessos no hagin de prevaler sobre l'interès legítim del sol·licitant. En aquest sentit podria ser bo afegir a la redacció d'aquest apartat un incís similar a *“sempre que no hagi de prevaler l'interès o els drets i llibertats fonamentals del interessat que requereixin protecció”*.

V

Pel que fa al fitxer “*Registre de parelles estables*”, que es descriu a l’Annex, l’article 20.2 de l’LOPD enumera els apartats que han d’incloure les disposicions de creació, modificació o supressió de fitxers. En concret, la finalitat del fitxer i els usos previstos; les persones o els col·lectius afectats; el procediment de recollida de les dades de caràcter personal; l’estructura bàsica del fitxer i la descripció dels tipus de dades personals incloses; les cessions i, si escau, les transferències internacionals; l’òrgan administratiu responsable del fitxer; l’òrgan davant el qual es poden exercir els corresponents drets i el nivell de les mesures de seguretat.

D’altra banda, el Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre, pel qual s’aprova el Reglament de desplegament de la LOPD (en endavant, RLOPD) disposa que, en relació amb el contingut de les disposicions de creació, modificació o supressió de fitxers, també s’haurà d’incloure la procedència de les dades personals (article 54.1.b.), el sistema de tractament utilitzat en l’organització (article 54.1.c.), els destinataris o categories de destinataris pel que fa a les comunicacions de dades previstes (article 54.1.d) i la indicació dels països de destí de les dades en el cas que tinguin lloc transferències internacionals de dades (article 54.1.e).

D’entrada, convé apuntar que a l’Annex 1, on es descriu el fitxer “*Registre de parelles estables*” s’incorporen tots els apartats que l’LOPD (article 20.2) i el RLOPD (article 54.1) estableixen que han de contenir les disposicions de creació de fitxers. Tot i així, es considera convenient fer algunes consideracions en relació únicament amb aquells apartats dels fitxers que podrien no ajustar-se a allò disposat en aquests articles.

1. Apartat relatiu a les *persones afectades per la recollida de les dades* (articles 20.2.b) LOPD i 54.1.b) RLOPD). En aquest apartat del fitxer cal concretar les persones o els col·lectius de persones que, de forma directa o indirecta, es puguin veure afectades per la informació recollida en el fitxer.

En el fitxer s’indica que són les persones atorgants dels instruments públics, però a la vista de les dades que es recolliran en el Registre caldria incloure-hi també els notaris que autoritzen les escriptures.

2. Apartats relatius al *procediment de recollida de les dades* (articles 20.2.c) LOPD i 54.1.b) RLOPD) i a la *procedència de les dades* (article 54.1.b) del RLOPD). En aquests apartats del fitxer cal que quedi constància del mitjà emprat per recollir les dades personals, així com si les dades provenen del propi interessat, de terceres persones, institucions o òrgans, entre d’altres.

El fitxer incorpora ambdues informacions de manera diferenciada, fet que es valora positivament.

Dit això, per a tots els fitxers escau recordar que, amb independència del mitjà emprat per recollir les dades personals, cal donar compliment al deure d’informació en el moment de la seva recollida en els termes establerts a l’article 5 de la LOPD.

En la mesura que les dades de les persones atorgants es recullen a través de terceres persones (els notaris que les trameten al Registre), cal recordar que el responsable del fitxer està obligat a informar-los, dins dels tres mesos següents al moment de registrar les dades, del contingut del tractament, de la procedència de les dades i del que preveuen les lletres a), d) i e)

del citat article 5.1 de la LOPD, llevat que ja n'hagin estat informats anteriorment (article 5.4 LOPD).

3. Apartat relatiu a *l'estructura bàsica del fitxer i descripció dels tipus de dades* (articles 20.2 d) LOPD i 54.1.c) del RLOPD). En aquest apartat cal fer una descripció detallada de les dades identificatives i, si s'escau, de les dades especialment protegides, així com de les restants categories de dades que hi estan incloses.

En aquest sentit, cal valorar positivament que, en tots els fitxers del projecte, s'hagin concretat les dades que es preveuen tractar per a cada categoria. Tot i així, es considera convenient fer les consideracions següents:

- En primer lloc, es reproduïxen aquí les consideracions fetes respecte la recollida de la dada relativa al sexe dels atorgants.
- En segon lloc, es fa notar que en el fitxer s'indica que es recollirà la dada relativa al telèfon de contacte i l'adreça electrònica, mentre que a l'article 4.a) del Projecte no es preveu recollir aquesta dada en el Registre.
- En tercer lloc, a l'article 4.a) s'indica que es recollirà la dada relativa al domicili. En canvi a la descripció del fitxer s'indica que es recollirà l'adreça on consten empadronats els membres de la parella. Per tal de deixar clar que en ambdues ocasions el projecte s'està referint a la mateixa dada, seria bo unificar les expressions emprades.

4. Apartat relatiu a *les cessions de dades personals i, si escau, les transferències de dades a països tercers* (article 20.2 e) de la LOPD.

En aquest apartat s'indica que es faran cessions als òrgans judicials de conformitat amb l'article 11.2.d) LOPD.

Al marge d'aquesta cessió s'hauria de tenir en compte el règim de publicitat del Registre, que, d'acord amb l'article 6 del Projecte, pot comportar la comunicació de dades a l'altre membre de la parella o a terceres persones amb un interès legítim i motivat.

Per altra banda, també s'ha de tenir en compte que la disposició addicional única del Projecte preveu la coordinació amb els registres similars que hi hagi en el territori de l'Estat. Aquesta comunicació, que podria trobar empara a l'article 21 LOPD, s'hauria de recollir també en aquest apartat.

En qualsevol cas, es fa avinent que només es poden comunicar dades de caràcter personal a tercers quan hi hagi consentiment de l'interessat o es compleixi algun dels supòsits establerts als articles 11.2 i 21 de la LOPD, en concordança amb l'article 10.2 del RLOPD, en compliment del règim general de cessió o comunicació de dades personals.

5. Apartat relatiu a *les mesures de seguretat* (articles 20.2 h) LOPD i 54.1 h) RLOPD).

El RLOPD disposa que les mesures de seguretat corresponents a cada fitxer amb dades de caràcter personal s'establiran d'acord amb la naturalesa de la informació tractada, en relació amb la major o menor necessitat de garantir la confidencialitat i la integritat de la informació, i amb independència de quin sigui el sistema de tractament emprat. En aquest sentit, escau assenyalar que en el fitxer s'ha previst aplicar mesures de seguretat de nivell bàsic. El nivell podria ser adequat. No obstant això i tenint en compte el que ja s'ha exposat sobre la possibilitat que a través de la recollida de la dada relativa al sexe dels membres de la parella es reveli informació sobre la seva orientació sexual, en el cas que es reculli aquesta dada seria necessari aplicar mesures de seguretat de nivell alt (art. 81.3.a) del RLOPD).

6. Pel que fa a la resta d'apartats dels fitxers d'aquest annex, cal constatar la seva adequació a la normativa de protecció de dades personals.

Barcelona, 18 de gener de 2016